

JHS 166 Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleiset sopimusehdot

Liite 4. Erityisehtoja ketterillä menetelmillä toteutettavista projekteista (JIT 2015 – Ketterät menetelmät)

Versio: 2.1 / 11.11.2015

Julkaistu: 22.9.2015

Voimassaoloaika: toistaiseksi

KÄYTTÖOHJE

Tilaaajan sovellushankintoja koskevia erityisehtoja ovat erityisehdot tilaaajan sovellushankinnoista avoimen lähdekoodin ehdoin (*JIT 2015 – Tilaaajan sovellukset avoin lähdekoodi*), erityisehdot tilaaajan sovellushankinnoista muulla kuin avoimella lähdekoodilla (*JIT 2015 – Tilaaajan sovellukset – ei avoin*) sekä erityisehdot ketterillä menetelmillä toteutettavista projekteista (*JIT 2015 – Ketterät menetelmät*). Tilaaajan on aina ennen sovellushankintoja huolellisesti valittava soveltuvimmat erityisehdot. Joissain tapauksissa voi olla tarkoituksenmukaista mahdollistaa tarjouspyynnössä tarjouksen antaminen eri erityisehtojen mukaisesti.

Ketteriä toimitusprojekteja koskevissa erityisehdoissa (*JIT 2015 – Ketterät menetelmät*) tilaaajan sovelluksella tarkoitetaan tilaajaa varten tehtyä ohjelmaa tai sen osaa, toimittajan tilaajaa varten tekemiä valmisohjelmistojen laajennuksia, muutoksia, lisäyksiä (kuten liittymät), konfiguraatiota ja parametointia, jotka toimitetaan soveltaen ketteriä toimitusmenetelmiä. Nämä ehdot on tarkoitettu käytettäväksi projekteissa, jotka toteutetaan esimerkiksi Scrum- tai XP-menetelmällä taikka muilla sellaisilla ketterillä projektityömalleilla, joissa toimittajalla on toimitusvastuu projektin lopputuloksena toimitettavasta tilaaajan sovelluksesta. Ehdossa käytettyjen määritelmien soveltuvuus on aina tarkistettava suhteessa käytettävään projektityömalliin.

Tilaaajan sovelluksen yhteydessä toimituksessa voi myös olla valmisohjelmistojä, mikäli sopimuksessa on niin nimenomaisesti sovittu.

Tilaaaja hankkii näillä ehdoilla sovelluksen avoimen lähdekoodin lisenssillä. Avoimen lähdekoodin lisenssin käytöstä on hyötystä erityisesti seuraavissa tilanteissa:

- Kun hankitaan tilaaajan sovellusta sellaiseen toimintaan, joka toistuu saman- tai vastaavanlaisena usealla hankintayksiköllä.
- Kun hankitaan sovellusta, johon kohdistuu erityistä julkisuus- tai läpinäkyvyysvaatimusta.
- Kun hankitaan sovellusta, joka integroidaan muihin järjestelmiin ja edellytetään useamman tahon yhteistyötä. Tällöin tulee myös harkita, että näiden ehtojen *kohdan 18* mahdollistamalla tavalla toimittajalta vaaditaan sovelluksen kehitystyön tekemistä julkisesti, jotta yhteistyö tilaaajan muiden kumppanien kanssa helpottuu.

Näiden erityisehtojen käytössä on joissain tilanteissa syytä harkita, olisiko tilaaajan sovellus tai osa siitä tarkoituksenmukaista hankkia muulla kuin avoimen lähdekoodin lisenssillä. Tällöin tarjouspyynnössä ja sopimuksessa tulee mainita seuraavat muutokset näihin ehtoihin ja miltä osin ne koskevat tarjouspyynnön kohdetta:

Näiden erityisehtojen *kohdat 17-19 poistetaan*. Näiden erityisehtojen *kohdan 12 alakohdat 4-12* korvataan seuraavalla ehdolla:

12 Oikeudet

(4) Tilaajalla on vapaa oikeus lisäveloituksetta itse tai ulkopuolisen palveluntuottajan avustuksella ja toimittajan tai kolmannen osapuolen tekijän- ja immateriaalioikeuden tai liike- ja ammattisalaisuuden rajoittamatta:

- i. käyttää tilaajan sovellusta omissa toiminnoissaan
- ii. muuttaa ja kehittää tilaajan sovellusta edelleen omaan käyttöön
- iii. valmistaa tilaajan sovelluksesta uusia kappaleita omaan käyttöön
- iv. käyttää muiden sovellusten yhteydessä tilaajan sovelluksen teon yhteydessä syntynyttä aineistoa ja tietotaitoa
- v. siirtää tilaajan sovellus toiseen laitealusta- tai käyttöjärjestelmäympäristöön tai maantieteelliseen paikkaan ottaen kuitenkin huomioon mahdolliset maastavientirajoitukset
- vi. siirtää tilaajan sovelluksen käyttöoikeuksia kolmansille tahoille, mikäli tilaajan tehtävien hoito tai uudelleenjärjestelyt sitä edellyttävät
- vii. saada hallinta- ja käyttöoikeus tilaajan sovelluksen kone- ja lähdekieliseen versioon.

Käyttäessään näitä oikeuksia tilaaja huolehtii siitä, että toimittajan liikesalaisuudet pysyvät salassa julkisuuslain mukaisesti.

(5) Kohdan 12(4) määräykset eivät kuitenkaan koske valmisohjelmistoja, jollei toisin ole sovittu. Valmisohjelmiston käyttöoikeuksiin sovelletaan valmisohjelmiston valmistajan tai tekijänoikeudenhaltijan määrittelemiä käyttöoikeusehtoja.

(6) Edellä sanotut tilaajan oikeudet eivät muuta tai laajenna takuuta tai toimittajan muuta vastuuta siitä, mikä takuu- ja hyväksymisehtojen tai muiden veloitteiden tai vaatimusten osalta koski tilaajan sovellusta sen alkuperäisessä sovellusympäristössä.

Nämä ehdot eivät sovellu ns. vesiputousmallin mukaisesti toteutettaviin sovellushankintoihin. Vesiputousmallisessa projektissa työ etenee selkeinä vaiheina siten, että edeltävän vaiheen hyväksyntä on edellytyksenä seuraavalle (esim. määrittely – suunnittelu – toteutus – testaus). Tilaajan sovellushankintoja koskevat erityisehdot (*liitteet 2 ja 3*) on tarkoitettu käytettäväksi vesiputousmallisiin projekteihin. Näitä ehtoja ei myöskään tule käyttää projekteihin, joissa toimittaja ainoastaan toimittaa asiantuntijoita tilaajan käyttöön eikä vastaa varsinaisesta tilaajan sovelluksen toimittamisesta. Näihin tapauksiin suositellaan käytettäväksi *Erityisehtoja konsultointipalveluista*.

Toimituksen kohteen on täytettävä sopimuksessa sovitut ehdottomat vaatimukset sekä ne valinnaiset vaatimukset, joiden toteuttamisesta projektin aikana on sovittu. Näiden vaatimusten pohjalta tehdään yleensä erikseen yksityiskohtaisemmat toteutusta koskevat määritykset ja projektisuunnitelma. Sekä projektisuunnitelma että eri osioiden ja työlistan mukaisten toiminnallisuuksien toimitusaikataulu projektin aikana joustavat, olennaista on toteuttaa ehdottomat vaatimukset ja niitä koskevien määritysten mukaiset toiminnallisuudet projektin aikana. Ehdottomienkin vaatimusten toteutusajankäyttöä ja järjestystä voidaan projektin aikana muuttaa sovitun menettelyn mukaisesti.

Ketterissä menetelmissä tilaajalta vaaditaan merkittävää osallistumista projektin aikana ja valmiutta nopeaan päätöksentekoon. Ketterän ohjelmistokehityksen julistuksen, ns. *Agile manifeston*, mukaan ketterässä ohjelmistokehityksessä arvostetaan yksilöä ja kanssakäymistä enemmän kuin menetelmiä ja työkaluja; toimivaa ohjelmistoa enemmän kuin kattavaa dokumentaatiota; asiakasyhteistyötä enemmän kuin sopimusneuvotteluja; ja vastaamista muutokseen enemmän kuin pitäytymistä suunnitelmassa. (Lähde: <http://agilemanifesto.org/iso/fi/>). Ketterissä menetelmissä keskeistä on toimitusprojektin aikainen palaute, eri versioiden ja toiminnallisuuksien jatkuva arviointi ja joustava muokkaaminen sekä laajuuden ja toimitustavan uudelleenarviointi ja muokkaaminen. Sovelluksen koodin riittävään dokumentointiin on kiinnitettävä huomiota. Tilaajalla tulee olla riittävät ja asiantuntevat resurssit näiden projektinaikaisten

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

arviointien ja päätösten tekemiseksi projektiakataulun mukaisesti. On usein tarkoituksenmukaista hankkia palautetta sovelluksen loppukäyttäjiltä. Arviointien ja ratkaisujen viivästyminen taikka siitä syystä, että vasta projektin myöhemmässä vaiheessa ilmenee, ettei lopputulos vastaa tavoiteltua, voi aiheuttaa lisäkustannuksia, joiden jakamisesta ja hinnoittelusta on tarvittaessa sovittava sopimuksessa.

Kuten *JIT 2015 – Yleisissä sopimusehdoissa* on määritelty, sopijapuolten huomiota kiinnitetään siihen, että määritysten tulee täyttää vaatimukset. Mikäli määrittelyvaiheessa käy ilmeiseksi, että jokin vaatimus ei toteudu tai että sitä ei ole esim. tarkoituksenmukaista toteuttaa, tulee toimittajan informoida tilaajaa tästä ja asia on käsiteltävä muutoshallintamenettelyssä.

Mikäli projektin aikana ilmenee, että tilaajan vaatimusten tai lisätyön toteuttaminen edellyttää muutoksia tilaajan käyttöympäristöön, toimittajan pitää ilmoittaa tilaajalle näistä muutoksista ilman aiheetonta viivästystä. Tilaajan on vastaavasti ilmoitettava, aikooko se tehdä tällaiset muutokset vai toteutetaanko toiminnallisuudet niin, ettei muutoksia tehdä.

Sopimuksessa on sovittava ”valmiin” määrittelystä. *Kohdan 8.2.* mukaan iteraation tulokset voidaan hyväksyä, jos tilaaja toteaa niiden täyttävän sovitut hyväksymisen kriteerit, jotka voivat olla erilaisia työn eri vaiheissa.

Määrittelyiteraatioiden osalta voidaan sopia esimerkiksi seuraavaa: ”valmiin määritelmänä käytetään aluksi seuraavaa: ”valmis” on sellainen tuotos tai versio, joka on saatava kulloinkin tehtyä. Jollei toisin sovita, iteraation tavoitteena on tuottaa ”valmis” tuotos tai versio, joka täyttää siihen kohdistetut vaatimukset, on testattu ja toimii. Valmiin määritelmä tiukentuu tarkoittamaan yhä korkeampaa laatua projektin edetessä. ”Valmiin” määrittelevät tilaaja ja toimittaja kunkin iteraation aluksi ja se kirjataan muistioon. Viime kädessä tilaaja päättää valmiin määritelmästä.”

Toteutusiteraatioiden osalta voidaan sopia esimerkiksi:

- kaikki iteraatiolle merkityt tehtävät on suoritettu ja merkitty tehdyiksi
- iteraation tulos täyttää iteraatiolle asetetut vaatimukset
- iteraatioon liittyvä lähdekoodi on valmis ja asianmukaisesti kommentoitu
- yksikkö- ja regressiotestit menevät onnistuneesti läpi eikä niissä todeta puutteita
- iteraation tuotokset ja rajapinnat on dokumentoitu yksityiskohtaisesti
- iteraation tulos on asennettu vaadittuihin ympäristöihin.

Tilaaja hankkii usein sovelluksen siten, että se rakennetaan jonkin valmisohjelmiston perustalle, jota parametroidaan tai täydennetään tilaajan vaatimuksia vastaavaksi. Sopimuksessa on yksilöitävä toimituksen kohde, sen ehdottomat ja muut vaatimukset sekä siihen mahdollisesti sisältyvät valmisohjelmistot. Myös seuraaviin seikkoihin on kiinnitettävä huomiota:

- Toimittajan velvollisuutena on vastata ratkaisun teknisestä toimivuudesta sopimuksessa sovitussa laajuudessa sekä ehdottomien ja sovittujen muiden vaatimusten toteutumisesta.
- Työt tehdään usein kokonaan tai osittain tilaajan tiloissa.
- Testaus- ja hyväksyntämenettelyt koskevat koko toimituksen kohdetta mukaan lukien siihen liittyvät valmisohjelmistot.
- Näihin ketteriä menetelmiä koskeviin erityisehtoihin on lisätty määräyksiä testaus- ja hyväksymismenettelyistä. Sopimuksessa on kuitenkin yleensä tarpeen sopia tarkemmin sekä projektinaikaisesta testauksesta ja arvioinnista että hyväksymistestaus- ja hyväksymisprosessista. Dokumentaatio on olennainen osa tuotetta tai palvelua. Toimituksen kohdetta koskeva dokumentaatio on tarkistettava testauksen yhteydessä.
- Ketterien projektien aikana tulee dokumentoida ajantasaisesti, selkeästi ja asianmukaisesti projektinaikaiset ratkaisut ja niiden perustelut, muutokset aikatauluihin, projektin laajuuteen, vaatimuksiin ja määritelmiin sekä näitä koskevat hyväksynät. On hyvä huomata, että hankintalainsäädännön näkökulmasta jo tarjouspyynnössä esitettyjen ehdottomien vaatimusten muuttaminen voi olla mahdollista vain rajoitetusti.

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

- Mikäli toimituksen sisältyy valmisohjelmistoja, tulee ne yksilöidä sopimuksessa. Mikäli toisin ei ole sovittu, käyttöjärjestelmät ja tietokannan hallintaohjelmistot voivat olla muulla tavoin kuin avoimen lähdekoodin ehdoin lisensoituja valmisohjelmistoja, mutta muutoin valmisohjelmistojen on oltava avoimen lähdekoodin ehdoin lisensoituja. Valmisohjelmistojen käyttöoikeudet määräytyvät lähtökohtaisesti niiden omien käyttöoikeusehtojen mukaan. Valmisohjelmistojen käyttöoikeuksien tulee laajuudeltaan vastata tilaajan tarjouspyynnössä esittämiä vaatimuksia.
- On syytä huomata, että kolmannen osapuolen suljettujen valmisohjelmistojen lähdekoodia ei yleensä ole mahdollista saada tai tallettaa edes escrow-agentille. Näissä tilanteissa lähdekoodi voidaan lähtökohtaisesti tallettaa vain sitä osasta ratkaisua, jonka lähdekoodi on toimittajan hallussa ja jonka lähdekoodi sillä on oikeus luovuttaa.
- Ketterät toimitukset voidaan hinnoitella eri tavoin. Hinnoittelumallit voivat liittyä aikaan tai tuloksiin taikka näiden yhdistelmiin. Mahdollisia hinnoittelumalleja ovat esimerkiksi puhtaasti aikaperustainen hinnoittelu, tavoitehintaa, toimintopistelaskentaan tai vastaavaan perustuva hinnoittelumalli, kattohinta tietylle ajanjaksolle tms. On huomattava, että puhtaasti kiinteään hintaan perustuvaa hinnoittelumallia tulee välttää, koska se ei sellaisenaan mahdollista ketterää toimitusmallia, johon olennaisesti liittyy mahdollisuus joustoihin ja muutosten tekemiseen.
- Sopimuksessa tulee olla hinnoittelumalli myös valinnaisten vaatimusten toteuttamiselle ja mahdollisille lisätoille.
- Näitä ketterien menetelmien erityisehtoja voidaan käyttää yhdessä Avoimen lähdekoodin ehtojen kanssa.

Ohjelmiston kehitys tehdään lähdekoodina ja koodin hallinnan vuoksi lähdekoodia ylläpidetään jossakin versionhallintajärjestelmässä. Ehdot lähtevät siitä, että lähdekoodi julkaistaan julkisessa versionhallintajärjestelmässä kehitystyön jälkeen, viimeistään 30 päivän kuluessa toimituksen hyväksynnästä. Ehdot mahdollistavat sen, että julkista versionhallintajärjestelmää käytetään jo kehitystyön alkaessa, jolloin kuka tahansa voi seurata kehitystyötä. Tästä on etua, mikäli projektissa esimerkiksi tarvitaan yhteistyötä useamman toimittajan, asiakkaan tai muun tahon kesken.

Avoimen lähdekoodin lisenssejä on useita. Osoitteessa <http://www.opensource.org/> on avoimen lähdekoodin määritelmä ja luettelo sen mukaisista lisensseistä. EUPL 1.1 lisenssi on saatavilla internet-osoitteessa <http://joinup.ec.europa.eu/software/page/eupl/licence-eupl>. Katso myös *JHS 169 Avoimen lähdekoodin ohjelmien käyttö julkisessa hallinnossa*.

Lähtökohtaisesti ei pidä rajoittaa lisenssiä, jotta mahdollisimman monta eri teknologiaa voidaan tarjota (tai valita projektin aikana sopivia komponentteja). Mikäli hankintayksiköllä on perusteltu syy edellyttää toimittajalta tiettyä avoimen lähdekoodin lisenssiä, tulisi lisenssi määritellä tarjouspyynnössä ja sitten ottaa vastaava määräys sopimukseen. Tällainen syy voi tietyssä tilanteessa olla esimerkiksi hankintayksikön käytössä oleva avoimen lähdekoodin ohjelmisto. Yleensä on syytä sallia myös yhteensopivat lisenssit. Joissakin tilanteissa tilaaja voi haluta käyttää edelleen lisensioinnissa useampaa lisenssiä, ns. kaksoislisenssiä.

Sovelluksen hankintavaiheessa tulee kiinnittää erityistä huomiota toimittajalukon syntymisen ehkäisyyn erityisesti varautumalla järjestelmän elinkaaren aikana tai lopussa tapahtuvaan järjestelmästä irrottautumiseen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Näiden ehtojen mukaan toimittajalla on velvollisuus suunnitella toimituksen kohde niin, että datan irrottaminen on järkevästi mahdollista. Sovelluksesta irrottautumisesta aiheutuvat kustannukset on yleensä syytä huomioida hankintavertailussa jo kyseistä sovellusta hankittaessa.

Tilaajan sovelluksen hankinnasta on aina tehtävä hankintasopimus. Nämä vakioehdot ovat hankintasopimuksen liitteenä yhdessä *JIT 2015 Yleisten ehtojen* kanssa. Tulkintajärjestyksessä erityisehdot ovat ennen yleisiä ehtoja. Hankintasopimukseen on otettava ne kohdat erityisehdoista ja yleisistä ehdoista, joista on tarpeen poiketa.

Kohdan 17 (7) mukainen portaali on tämän suosituksen julkaisuhetkellä avoindata.fi.

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

Avoimien rajapintojen käyttöä koskevat vaatimukset on hyvä määritellä jo tarjouspyynnössä. *JHS 166* suosituksen *liitteessä 9* on tukimateriaali avoimien rajapintojen käytöstä.

Tämä käyttöohje ei ole osa sopimusta.

Sopimuksen päiväys ja nro: _____ Liite nro: _____

JIT 2015: Erityisehtoja ketterillä menetelmillä toteutettavista projekteista

Sisällys

1	Soveltaminen	1
2	Määritelmät.....	1
3	Toimitus.....	4
4	Toimitusprojekti	5
5	Toimituksen organisointi ja toteutus	5
6	Toimittajan resurssit	6
7	Tilaaajan resurssit ja myötävaikutusvelvollisuus	7
8	Iteraation tulosten tarkastaminen ja hyväksyminen.....	7
9	Toimituksen osan testaus ja hyväksyminen.....	7
10	Hyväksymistestaus ja toimituksen hyväksyminen	7
11	Takuu.....	8
12	Oikeudet	9
13	Ylläpito.....	10
14	Valmisohjelmiston lähdekoodin talletus	10
15	Muutoshallinta.....	11
16	Viiästyminen.....	11
17	Sovelluksen avoin julkaiseminen	11
18	Kehittämismalli	12
19	Julkaistavan sovelluksen ylläpito	12

1 Soveltaminen

(1) Näitä erityisehtoja noudatetaan julkisen hallinnon hankintayksiköiden toimeksiannosta tilaaajan tarpeisiin ja tilaaajan vaatimusten mukaan ketterillä menetelmillä tehtävissä projekteissa, jos näihin erityisehtoihin on viitattu sopimuksessa eikä niistä ole joiltakin osin sovittu toisin kirjallisesti.

(2) Näitä erityisehtoja käytetään yhdessä julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisten sopimusehtojen kanssa. Ristiriitatilanteissa nämä erityisehdot pätevät vastaavilta kohdin ennen edellä mainittuja julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisiä sopimusehtoja.

2 Määritelmät

Alla olevien erityisehtojen määritelmien lisäksi noudatetaan *JIT 2015 Yleisten ehtojen* määritelmiä. Muutos on näissä erityisehdoissa määritelty ehtojen kohteesta johtuen eri tavalla kuin yleisissä ehdoissa.

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

alustaohjelmisto

fi alustaohjelmisto

yleisesti saatavilla olevat käyttöjärjestelmät ja tietokannan hallintaohjelmistot

ehdoton vaatimus

fi ehdoton vaatimus

sopimuksessa tai sen liitteissä mainittu vaatimus, jonka mukaiset ominaisuudet tai toiminnallisuudet toimituksen kohteessa on oltava, tai laatuvaatimus, joka toimituksen kohteen on täytettävä

iteraatio

fi iteraatio

kestoltaan ajallisesti rajoitettu projektin osa, kuten Scrum-menetelmän sprintti, jossa toteutetaan tietty, rajallinen määrä työllistämistä mukaisia toiminnallisuuksia ja joka voi päättyä välihyväksyntään

julkaistava sovellus

fi julkaistava sovellus

toimitettavaan aineistoon kuuluva ohjelmakoodi ja sen dokumentaatio, mutta ei tilaajakohtaiset ohjelman asennus- ja määrittämissä tiedot, eikä alustaohjelmistot tai niiden ohjelmakoodi tai dokumentaatio

julkaisusuunnitelma

fi julkaisusuunnitelma

kuvaus iteraatioiden sisällöistä, iteraatioiden tulosten yhdistämisestä osakokonaisuuksiksi sekä niiden julkaisuaikataulusta

julkinen versionhallintajärjestelmä

fi julkinen versionhallintajärjestelmä

yleisölle avoin palvelu, jossa voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla ylläpitää ohjelmiston lähdekoodia ohjelmistokehitystä varten sekä ohjelmistokehitykseen liittyvää muuta aineistoa.

kehitysympäristö

fi kehitysympäristö

sopimuksen mukaisen tilaajan sovelluksen kehittämistä varten tarvittava tekninen alusta, kuten laitteet, ohjelmistot ja tietoliikenneyhteydet sekä tarvittavat käyttöoikeuslisenssit ja näiden ylläpito

käyttöympäristö

fi käyttöympäristö

tekninen alusta (palvelimet, varusohjelmistot, tietoliikenneyhteydet jne.), johon toimituksen kohde asennetaan testauksia tai tuotantokäyttöä varten

lisätyö

fi lisätyö

alkuperäisten ehdottomien ja valinnaisten vaatimusten toteuttamisen lisäksi tehtävä, erikseen sovittava työ

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

luovuttaminen

fi luovuttaminen

toimituksen kohteen luovuttaminen tilaajalle hyväksymistestausta varten

Myös toimituksen osa voidaan luovuttaa hyväksymistestausta varten.

muutos

fi muutos

sovittu lisäys, täsmennys tai poisto toimituksen kohteen sovittuun toimituslaajuuteen tai -sisältöön

Muutoksena ei pidetä esimerkiksi sovittujen toiminnallisuuksien toteutusjärjestyksen muuttamista tai projektin kokonaisaikataulun sisällä tapahtuvia aikataulumuutoksia tai resurssimuutoksia, joilla ei ole vähäistä suurempaa vaikutusta. Muutos voi lisätä tai vähentää toimituksen kohteen laajuutta.

määritykset

fi määritykset

sopijapuolten toimituksen kohteelle vaatimusten perusteella määrittelemät tekniset ja toiminnalliset ominaisuudet, joista sopijapuolet ovat sopineet tai sopivat kirjallisesti

projektisuunnitelma

fi projektisuunnitelma

yleistason suunnitelma, jossa kuvataan toimituksen kohdetta koskeva projekti, iteraatioiden määrä ja keskeinen sisältö, resurssit ja aikataulu, eri roolien vastuut ja tehtävät

puute

fi puute

poikkeavuus vaatimuksista, joka voidaan toteuttaa osana toista iteraatiota ennen toimituksen kohteen luovutusta ja joka kirjataan työlistaan

ratkaisukuvaus

fi ratkaisukuvaus

toimituksen kohteen kuvaus yksityiskohtaisella tasolla ja siitä, miten ratkaisu täyttää vaatimukset ja määritykset

tilaajan sovellus

fi tilaajan sovellus

tilaajaa varten tehty ohjelmisto tai sen osa, toimittajan tilaajaa varten tekemät laajennukset ja lisäykset (kuten liittymät) valmisohjelmistoihin, konfiguraatio, parametointi ja muut mahdolliset toimittajan osana käyttöönottoa toimittamat ohjelmat lukuun ottamatta valmisohjelmistoja

Tilaajan sovellukseen sisältyy myös sen dokumentaatio.

toimintopistelaskenta

fi toimintopistelaskenta

menetelmä, jolla ohjelmistoprojektin koko voidaan määritellä ennen toteuttamista ja todentaa toteuttamisen jälkeen

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

toimitettava aineisto

fi toimitettava aineisto

toimitettava aineisto tarkoittaa materiaalia, kuten ohjelmakoodia, dokumentaatiota, konfiguraatietietoja, ohjeita ja muuta materiaalia, jonka toimittaja sopimusta täyttääkseen toimittaa tilaajalle.

Ohjelmakoodin osalta toimitettava aineisto kattaa sekä lähdekoodin että koodin ajettavassa muodossa.

toimituksen osa

fi toimituksen osa

toimituksen osa tarkoittaa toimituksen kohteen osaa, jolle on sovittu erillinen toimitusaikataulu, ja joka toimitetaan tilaajalle erikseen hyväksyttäväksi.

valinnainen vaatimus

fi valinnainen vaatimus

toimituksen kohteelle asetettu muu kuin ehdoton vaatimus

valmisohjelmisto

fi valmisohjelmisto

sopimuksessa valmisohjelmistoksi yksilöity toimittajan tai kolmannen osapuolen kehittämä ja markkinoima ohjelmisto tai sen osa sekä valmisohjelmiston dokumentaatio

Valmisohjelmisto voi olla lisensoitu myös avoimen lähdekoodin lisenssillä. Valmisohjelmisto tai sen dokumentaatio ei ole tilaajan sovellus.

virhe

fi virhe

hyväksymistestaukseen luovutettu toimituksen kohde ei täytä ehdottomia vaatimuksia, toimituksen kohteeseen sovittuja valinnaisia vaatimuksia tai sovittuja määrityksiä, tai se ei toimi niiden mukaisesti taikka ei vastaa toimitusta koskevaa dokumentaatiota tai sitä, mitä sopimuksessa on muuten sovittu

yhteensopiva lisenssi

fi yhteensopiva lisenssi

lisenssi, jonka ehdot eivät ole ristiriidassa toisen avoimen lähdekoodin ohjelman lisenssin kanssa tilanteessa, jossa sama kokonaisuus lisensoidaan samanaikaisesti sekä toisella lisenssillä että yhteensopivalla lisenssillä, tai, mikäli kokonaisuuden osien yhdistämistapa mahdollistaa eri lisenssiehdot eri osille, tarkoittaa yhteensopiva lisenssi mitä tahansa avoimen lähdekoodin ohjelman lisenssiä

3 Toimitus

(1) Nämä ehdot koskevat ketterällä toimitustavalla (agile) toteutettua IT-kehityshanketta, jossa toimittajalla on vastuu tilaajan sovelluksen toimittamisesta. Toimittaja vastaa projektin johtamisesta, ellei toisin ole sovittu.

(2) Tilaaajan sovellus on yksilöity sopimuksessa. Jos toimituksen kohteeseen sisältyy valmisohjelmistoja, ne ja niitä mahdollisesti koskevat erityiset ehdot on mainittava sopimuksessa.

(3) Toimittaja vastaa siitä, että tilaajan sovellus ja sen kuvaukset ovat sopimuksen mukaiset ja että työ tehdään tehtävän edellyttämällä ammattitaidolla ja hyvää teknistä tapaa ja projektityötappaa sekä laatutasoa

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

noudattaen. Toimittaja vastaa omalta osaltaan siitä, että toimituksen kohde määritellään ja suunnitellaan siten, että tilaaja voi viedä, hyödyntäen automaattisia järjestelmiä toimittajan määrittelemällä tavalla, kaiken sovelluksen tallentaman tilaajan aineiston tietoaaineiston avoimuusvaatimuksen mukaiseen muotoon.

(4) Toimituksen kohde kattaa ehdottomien vaatimusten ja projektin aikana toteutettavaksi sovittujen valinnaisten vaatimusten sekä niiden perusteella yhdessä sovittujen määritysten mukaisesti toteutetun tilaajan sovelluksen sekä muut sovitut tuotteet, palvelut, toiminnallisuudet ja osiot, mukaan lukien mahdolliset lisätyöt ja -toiminnallisuudet. Toimituksen kohteen dokumentaatioon kuuluu datakuvauus. Datakuvauksen toimittamisesta ei toimittajalla ole oikeutta erillisveloitukseen, ellei toisin ole sovittu.

(5) Toimittajan tulee tarjota avoin rajapinta toimituksen kohteeseen, mikäli sopimuksessa on sovittu avoimen rajapinnan vaatimuksesta.

(6) Toimitus sisältää tilaajan sovelluksen suunnittelun, määrittelyn, toteuttamisen, testaamisen sekä käyttöönnoton toteutuksen, jollei ole sovittu toisin. Lisäksi toimitus voi sisältää muita tehtäviä, kuten tietojen konversioon ja henkilöstön koulutukseen liittyviä tehtäviä, jos niistä on sovittu sopimuksessa.

(7) Toimituksen vaiheet, iteraatiot, aikataulu ja tarvittavat resurssit sovitaan sopimuksessa ja tarkennetaan projektidokumentaatioissa.

(8) Toimituksen kohteen tuesta, ylläpidosta ja jatkokehityksestä sovitaan erikseen.

4 Toimitusprojekti

(1) Toimitusprojektin alussa toimittaja ja tilaaja tarkentavat ja täydentävät projektisuunnitelmaa ja ratkaisukuvausta, sekä laativat yhdessä vaatimusten mukaiset alustavat määritykset ja työlistat sekä projektin tuloksia koskevan aikataulun.

(2) Toimitusprojekti koostuu useista iteraatioista, joissa kussakin toteutetaan yksi tai useampi työlistan toiminnallisuuksista ja joille on määriteltäyt iteraation tavoite. Toimittaja testaa iteraation tulokset itse ennen niiden luovuttamista tilaajalle. Toimittaja luovuttaa tilaajalle iteraation tulokset arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi kunkin iteraation lopuksi, jollei muuta ole sovittu. Mikäli tilaaja ei hyväksy iteraation tuloksia, puuttuva toiminnallisuus palautetaan työlistaan toteutettavaksi sovituissa myöhemmässä iteraatioissa.

(3) Toimittaja raportoi tilaajalle säännöllisesti projektidokumentaatioissa sovitulla tavalla iteraatioiden edistymisestä ja työlistan mukaisten toiminnallisuuksien toteutumisesta. Kunkin iteraation aikana ja jälkeen arvioidaan työlistaa, projektidokumentaatio ja aikataulu sekä tilaajan ja toimittajan resurssitilanne ja -tarpeet. Työlistaa pidetään ajan tasalla.

(4) Ellei muuta erikseen sovita ja määritellä projektidokumentaatioissa, tilaajan ja toimittajan yhdessä tekemä työ toteutetaan tilaajan toimipaikassa ja tilaajan projektihenkilöstön tulee osallistua päivittäisiin tai muutoin toistuviin projektikokouksiin toimittajan henkilöiden kanssa.

(5) Toimittajan tulee projektin aikana antaa tilaajalle asiantuntija-apua koskien eri toteutustapojen ja teknologiavaihtoehtojen arviointia ja valintaa.

5 Toimituksen organisointi ja toteutus

(1) Sopijapuolet perustavat projektin ja sille ohjausryhmän sopimuksen toteuttamista ja sopijapuolten välistä yhteistyötä varten. Kumpikin sopijapuoli nimeää edustajansa ohjausryhmään, joka valvoo sopijapuolten yhteistyöorganisaationa projektin toteuttamista. Ohjausryhmän tehtävät ja päätösvalta määritellään sopimuksessa, ja se kokoontuu sopijapuolen pyynnöstä tarpeen mukaan ja vähintään kunkin osatoimituksen

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

ja muun toimitusvaiheen jälkeen. Ohjausryhmän kokouksista pidetään pöytäkirjaa. Ohjausryhmä ei voi muuttaa sopimusta.

(2) Toimittaja nimeää projektipäällikön, jonka tehtävänä on raportoida projektin ohjausryhmälle projektin tilasta ja edistymisestä. Projektipäällikkö vastaa iteraatioiden ja projektityön suunnittelusta ja valvonnasta. Muut tehtävät määritellään sopimuksessa.

(3) Kumpikin sopijapuoli nimeää yhteyshenkilön, jonka tehtävänä on seurata ja valvoa sopimuksen toteutumista ja tiedottaa oman organisaationsa sisällä ja toiselle sopijapuolelle sopimuksen toteutumiseen liittyvistä asioista. Toimittajan yhteyshenkilönä on toimittajan projektipäällikkö, ellei sovita toisin. Sopijapuoli ilmoittaa yhteyshenkilönsä vaihtamisesta toiselle sopijapuolelle hyvissä ajoin ottaen kuitenkin huomioon, mitä jäljempänä *kohdissa 6 ja 7* on sovittu avainhenkilöiden vaihtamisesta.

(4) Toimittaja nimeää iteraatioiden toteuttamisesta vastaavan henkilön, joka vastaa työlistasta ja päivittäisistä tilannekokouksista ja työn valvonnasta ja seurannasta.

(5) Sopijapuolet nimeävät projektiin tarvittavat henkilöresurssit ja myöntävät niille sopimuksessa sovittavat valtuudet projektin päivittäiseen työhön liittyvien päätösten tekemiseksi. Sopimuksessa voidaan sopia nimetyistä avainhenkilöistä.

(6) Sopijapuolet varaavat omalta osaltaan tarvittavat työtilat ja -välineet projektin käyttöön.

(7) Sopijapuoli myötävaikuttaa projektin toteuttamiseen sellaisissa yhteyksissä, jotka ovat sopijapuolen määrättävissä tai hallinnassa. Kumpikin sopijapuoli tekee projektin toteuttamiseksi tarvittavat päätöksensä viivytyksettä.

(8) Toimittaja toimii yhteistyössä ja neuvottelee muiden tilaajan käyttämien toimittajien ja konsulttien kanssa, jos tilaaja niin pyytää. Jollei toisin ole sovittu, toimittaja on oikeutettu veloittamaan tästä lisätyöstä. Toimittajan on kuitenkin etukäteen ilmoitettava aiheutuvasta lisätyöstä.

(9) Jollei toisin ole sovittu, toimittaja tekee tilaajan sovelluksen ja muut projektiin kuuluvat työt toimittajan työmenetelmiä käyttäen.

(10) Kehitysympäristöstä vastaava sopijapuoli huolehtii projektin aikana sopimuksen kohteena olevista, toimituksen kohdetta koskevista varmuuskopioista ja tarkastaa niiden toimivuuden.

(11) Toimitusprojekti päättyy, kun toimituksen kohde on kokonaisuudessaan hyväksytty ja otettu käyttöön.

6 Toimittajan resurssit

(1) Toimittaja varmistaa, että projektissa on riittävästi henkilöstöä, jolla on riittävä osaaminen ja tieto osallistua projektin toteuttamiseen ja joka täyttää sovitut vaatimukset.

(2) Toimittaja ei vaihda sopimuksessa nimettyjä avainhenkilöitä ilman tilaajan lupaa muusta kuin toimittajasta riippumattomasta syystä. Tilaja ei voi evätä lupaa vaihtoon ilman perusteltua syytä. Toimittaja ilmoittaa avainhenkilön vaihtamisesta tilaajalle aina kirjallisesti etukäteen ja nimeää korvattavan henkilön tilalle viivytyksettä uuden henkilön.

(3) Tilaaajan perustellusta pyynnöstä toimittaja vaihtaa projektiin nimeämänsä henkilön ilman aiheutonta viivytystä.

(4) Uuden henkilön on osaamiseltaan täytettävä sovitut vaatimukset.

7 Tilaajan resurssit ja myötävaikutusvelvollisuus

- (1) Tilaaja varmistaa, että toimitukseen liittyviin tehtäviin, projektitapaamisiin, iteraatioiden tulosten hyväksymisiin ja muihin tehtäviin on riittävästi henkilöstöä, joilla on riittävä osaaminen ja tieto myötävaikuttaa projektin toteuttamiseen asianmukaisesti. Osallistuvilla tulee olla riittävät valtuudet hyväksyä iteraatioiden tulokset ja tehdä muut projektin edellyttämät tehtävät.
- (2) Tilaaja pyrkii olemaan vaihtamatta sopimuksessa nimettyjä avainhenkilöitä. Tilaajan tulee ilmoittaa avainhenkilön vaihtamisesta toimittajalle aina kirjallisesti etukäteen ja nimeää korvattavan henkilön tilalle viivytyksettä uuden henkilön.
- (3) Sen lisäksi mitä sopimuksessa on sovittu tilaajan tehtäväksi, tilaaja antaa toimittajalle hallussaan olevat toimittajan pyytämät tiedot tehtävän suorittamista varten. Tilaaja vastaa toimittajalle antamistaan tiedoista, ohjeista ja määräyksistä.
- (4) Tilaaja vastaa siitä, että se tekee osaltaan sopimuksessa sovitut tehtävät sovitussa aikataulussa.

8 Iteraation tulosten tarkastaminen ja hyväksyminen

- (1) Iteraation tulosten hyväksymisen tarkoituksena on projektin etenemisen varmistaminen. Tilaajan tulee tarkastaa sekä hyväksyä tai hylätä iteraation tulokset sovitussa aikataulussa niin, että seuraavat iteraatiot voivat alkaa suunnitellussa aikataulussa.
- (2) Iteraation tulokset on hyväksytty, jos tilaaja toteaa niiden täyttävän hyväksymisen kriteerit. Iteraation tulosten hyväksymisen kriteerit sovitaan sopimuksessa ja ne voivat olla erilaiset erityyppisille tai eri vaiheissa tehtäville iteraatioille.
- (3) Iteraation sisällä sovituksi tehtävän työn tekemättä tai hyväksymättä jääminen käsitellään puutteena ja tehtävä siirretään tehtäväksi myöhemmässä iteraatiossa tai sovitaan muutettavaksi. Tämän mahdollisista vaikutuksista projektin hintaan ja maksupisteisiin sovitaan samassa yhteydessä.

9 Toimituksen osan testaus ja hyväksyminen

- (1) Jollei toisin ole sovittu, tilaaja testaa toimituksen osan seitsemän (7) arkipäivän kuluessa siitä, kun toimittaja on kirjallisesti ilmoittanut, että testaus voidaan aloittaa. Jos toimituksen osa otetaan itsenäisesti tuotantokäyttöön, sovelletaan kuitenkin edellä mainitusta poiketen jäljempänä luvussa 10 sovittua hyväksymistestausmenettelyä.
- (2) Toimituksen osan hyväksyntä on edellytys seuraavan toimituksen osan ensimmäisen iteraation aloittamiselle, ellei asiasta ole sovittu toisin. Havaitut puutteet ja virheet kirjataan työlistaan.
- (3) Toimituksen osan hyväksyntä ei vapauta toimittajaa vastuusta myöhempien vaiheiden testausten aikana esille tulleista virheistä, joita ei ole kohtuudella voitu havaita toimituksen osan testauksissa.

10 Hyväksymistestaus ja toimituksen hyväksyminen

- (1) Toimittaja tekee toimituksen kohteelle sopimuksessa määritellyt toimittajan testit, ennen kuin toimittaja luovuttaa toimituksen kohteen tilaajalle hyväksymistestausta varten. Ellei muuta ole sovittu, toimittaja tekee käytäntönsä mukaiset testit tilaajan etukäteen toimittamalla aineistolla. Toimittajan testin hyväksytty suoritus on ehdoton edellytys sille, että toimittaja voi luovuttaa toimituksen kohteen tilaajalle hyväksymistestausta

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

varten. Toimittajan testaus on suoritettu hyväksytysti, kun siinä ei havaita virheitä, jotka estäisivät toimituksen hyväksymisen *kohdan 10(5)* mukaisesti. Toimittaja ilmoittaa tilaajalle, milloin toimituksen kohde on valmis tilaajan hyväksymistestausta varten ja toimittaa tilaajalle selvityksen toteutetusta testauksesta ja sen tuloksista.

(2) Tilaaaja saattaa kustannuksellaan testauksessa tarvittavan käyttöympäristön sopimuksen mukaiseksi, ellei asiasta ole sovittu toisin. Toimittaja luovuttaa toimituksen kohteen hyväksymistestausta varten siten, että se on asennettuna sopimuksen mukaiseen käyttöympäristöön toimitusaikataulun mukaisesti. Toimittaja luovuttaa tilaajalle tilaajan hyväksymistestaukseen käyttöohjeet sekä toimituksen kohdetta koskevan dokumentaation. Toimittaja toteuttaa myös tilaajan edustajille sovitun koulutuksen kyseisten tehtävien suorittamista varten.

(3) Tilaaaja tekee hyväksymistestauksen. Tilaaaja toimittaa etukäteen hyväksymistestaussuunnitelman toimittajalle kommentoitavaksi. Hyväksymistestaussuunnitelma ei ole kuitenkaan sitova. Tilaaajalla on sen rajoittamatta oikeus tehdä tarpeellisena pitämänsä testit. Jollei toisin ole sovittu, tilaajalla on 30 päivää aikaa tehdä tilaajan hyväksymistestausta siitä lähtien, kun toimittaja on ilmoittanut kirjallisesti, että toimituksen kohde on valmis hyväksymistestausta varten, ja toimittaja on luovuttanut toimituksen kohteen testattavaksi *kohdan 10(1)* mukaisesti. Toimittaja ei saa luovuttaa toimituksen kohdetta tilaajalle hyväksymistestausta varten ennen yhteisesti sovittua ajankohtaa, ellei tilaaaja siihen nimenomaisesti kirjallisesti suostu. Sopijapuolet voivat sopia, että toimittaja avustaa tilaajaa hyväksymistestauksessa.

(4) Tilaaaja ilmoittaa kirjallisesti toimittajalle sovelluksessa havaitsemistaan virheistä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään 3 arkipäivän kuluessa siitä, kun tilaajan hyväksymistestaukselle varattu aika on päättynyt.

(5) Hyväksymistä eivät estä vähäiset virheet, jotka eivät estä toimituksen kohteen käyttöä sovittuun käyttötarkoitukseen tai estä sen toimintaa.

(6) Toimituksen kohde katsotaan hyväksytyksi, jos tilaaaja ei ole ilmoittanut virheistä *kohdassa 10(4)* mainitun ajan kuluessa tai jos tilaaaja ottaa sovelluksen tuotantokäyttöön.

(7) Toimittaja korjaa hyväksymistestauksessa ilmenneen virheen viipymättä. Toimittaja korjaa veloituksetta toimittajan huolimattomuudesta johtuvat virheet. Hyväksymistestaukselle varattua aikaa pidennetään ajalla, jonka toimittaja tarvitsee virheen korjaamiseen ja tilaaja kohtuudella virhekorjausten testaamiseen ja hyväksymiseen. Mikäli virhe johtuu valmisohjelmistosta, toimittaja korjaa tai korjauttaa kustannuksellaan ja mahdollisuuksiensa mukaan virheen. Jos tämä ei ole kohtuudella mahdollista, toimittaja kiertää kustannuksellaan virheen. Mikäli virheen kiertäminen ei kohtuudella ole mahdollista yleisesti käytettävissä olevin toimenpitein, osapuolet voivat sopia lisätyöstä virheen kiertämiseksi tai tilaajalla on oikeus hinnanalennukseen. Mikäli virhe on niin olennainen, että sopimuksen tarkoitus jää virheen johdosta olennaisesti saavuttamatta, tilaajalla on oikeus purkaa sopimus, ellei kyseessä ole tilaajan edellyttämä valmisohjelmisto.

(8) Kiinteähintaisissa toimituksissa kumpikin sopijapuoli vastaa omista kustannuksistaan, jotka liittyvät hyväksymistestauksen suorittamiseen. Työaika- tai työmääräpohjaisesti hinnoitelluissa toimituksissa tilaaja korvaa toimittajan tekemän hyväksymistestauksiin liittyvän työn kuitenkin niin, että toimittaja vastaa omista kustannuksistaan liittyen mahdollisten virheiden korjausten johdosta suoritettaviin uusintatestauksiin.

(9) Jollei toisin ole sovittu, toimitus katsotaan tapahtuneeksi, kun toimituksen kohde on hyväksytty ja toimittaja on täyttänyt kaikki toimituksen kohteen käyttöönottoon liittyvät sopimuksen mukaiset velvollisuutensa.

11 Takuu

(1) Takuuaikana toimittaja korjaa veloituksetta ja ilman aiheutonta viivytystä toimituksen kohteessa havaitut virheet. Korjaukseen sisältyy myös korjausta vastaavien muutosten tekeminen dokumentaatioon.

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

- (2) Takuu ei koske sellaisia virheitä, jotka tilaaja olisi kohtuudella voinut havaita hyväksymistestauksen aikana tai aiemmin.
- (3) Takuu-aika on 6 kuukautta tilaajan sovelluksen hyväksymisestä, jollei toisin ole sovittu. Mikäli tilaajan sovellus hyväksytään vaiheittain, aiemmin hyväksytyjen vaiheiden takuu-aika päättyy kuitenkin vasta, kun 6 kuukautta on kulunut koko tilaajan sovelluksen hyväksymisestä.
- (4) Tilaajalla on oikeus edellyttää, että toimittaja antaa ennen viimeisen maksuerän suorittamista tilaajalle tämän hyväksymän vakuuden takuuvelvoitteiden täyttämistä. Vakuus on 15 prosenttia sopimuksen arvonlisäverollisesta kokonaishinnasta, ja se on voimassa vähintään 3 kuukautta sopimuksen mukaisen takuuajan jälkeen. Jos takuuvelvoitteiden täyttäminen viivästyy, toimittaja jatkaa vakuuden voimassaoloaikaa. Toimittaja vastaa kaikista vakuuskustannuksista.
- (5) Valmisohjelmistojen osalta takuuseen sovelletaan kyseisten valmisohjelmistojen takuehtoja.
- (6) Mikäli toimituksen kohteessa takuu-aikana ilmenevä virhe johtuu valmisohjelmistosta, toimittaja korjaa tai korjauttaa kustannuksellaan ja mahdollisuksiensa mukaan virheen. Jos tämä ei ole kohtuudella mahdollista, toimittaja kiertää kustannuksellaan virheen. Mikäli virheen kiertäminen ei kohtuudella ole mahdollista yleisesti käytettävissä olevin toimenpitein, osapuolet voivat sopia lisätyöstä virheen kiertämiseksi tai tilaajalla on oikeus hinnanalennukseen. Mikäli virhe on niin olennainen, että sopimuksen tarkoitus jää virheen johdosta olennaisesti saavuttamatta, tilaajalla on oikeus purkaa sopimus, ellei kyseessä ole tilaajan edellyttämä valmisohjelmisto.
- (7) Takuu raukeaa siltä osin kuin tilaaja sopimatta siitä toimittajan kanssa muuttaa tilaajan sovellusta tai määriteltyä sovellusympäristöä, tilaajan sovellusta käytetään muuhun kuin sen käyttötarkoitukseen tai vastoin sen käyttöä koskevia ohjeita tai virhe aiheutuu muusta tilaajan puolella olevasta syystä.

12 Oikeudet

- (1) Omistusoikeus tietovälineisiin, jotka sisältävät sopimuksen kohteena olevat sovellukset, siirtyy tilaajalle, kun tietoväline on toimitettu.
- (2) Tilaajan aineiston omistusoikeus ja immateriaalioikeudet kuuluvat tilaajalle tai kolmannelle osapuolelle eivätkä siirry toimittajalle. Toimittajalla on oikeus käsitellä tilaajan aineistoa vain sopimuksen täyttämisen mukaiseen tarkoitukseen.
- (3) Jollei toisin ole sovittu, tilaajan sovelluksen ja siihen liittyvän dokumentaation, poislukien tilaajan aineisto, tekijänoikeus ja muut immateriaalioikeudet kuuluvat toimittajalle tai kolmannelle osapuolelle. Tilaajan tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus ei siirry toimittajalle, ellei tästä ole erikseen sovittu.
- (4) Toimittaja myöntää tilaajalle lisäveloituksetta käyttöoikeuden toimitettavaan aineistoon avoimen lähdekoodin ohjelman ehdoin. Mikäli tilaaja ja toimittaja eivät ole sopineet käytettävästä avoimen lähdekoodin lisenssistä, määrittelee toimittaja sovellettavan avoimen lähdekoodin lisenssin. Mikäli toimitettavaan aineistoon sovelletaan useita avoimen lähdekoodin lisenssejä, tulee lisenssien olla keskenään yhteensopivia.
- (5) Toimittajan on ilmoitettava tilaajalle sovellettava avoimen lähdekoodin ohjelman lisenssi viimeistään ennen sovelluksen toimitusta tai, mikäli tilaaja pyytää toimittajaa määrittelemään lisenssin aikaisemmin, kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tilaajan kirjallisesta pyynnöstä. Mikäli toimittaja ei määrittele lisenssiä, myöntää toimittaja tilaajalle lisäveloituksetta ja ilman rojaltia ikuisen ja peruuttamattoman oikeuden, ilman yksinoikeutta, itse tai ulkopuolisen palveluntuottajan avustuksella ja toimittajan tai kolmannen osapuolen tekijän- ja immateriaalioikeuden rajoittamatta:

- i. käyttää tilaajan sovellusta kaikkiin tarkoituksiin,

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

- ii. muuttaa ja kehittää tilaajan sovellusta edelleen,
- iii. valmistaa tilaajan sovelluksesta kappaleita,
- iv. levittää kappaleita, joko muutettuina tai muuttamattomina kolmansille ja
- v. luovuttaa tämä oikeus, tai osa siitä, edelleen kolmansille.

(6) Toimittaja vakuuttaa, että tilaaja voi hyödyntää yllä olevia oikeuksia toimittajan tai kolmannen liike- tai ammattisalaisuuksien niitä rajoittamatta.

(7) Toimittajalla ja tilaajalla on oikeus hyödyntää toista osapuolta kuulematta tilaajan sovellusta sekä sopimuksen yhteydessä itselleen syntynyttä aineistoa ja tietotaitoa. Tämä sopimus ei poista tilaajan velvollisuutta ottaa huomioon mahdollisia maastavientirajoituksia.

(8) Toimittajan tulee luovuttaa tilaajalle toimitettava aineisto.

(9) Toimittajan on varmistuttava siitä, että toimitettavan aineiston jokainen lisenssi on yhteensopiva toimitettavan aineiston muiden lisenssien kanssa ja yhteensopiva tilaajan mahdollisesti sopimuksessa esittämään lisenssivaatimukseen nähden. Tilaaja sitoutuu noudattamaan vastaanottamaansa aineistoon soveltuvia avoimen lähdekoodin lisenssiehtoja.

(10) Toimittajan virhevastuu tilaajalle määräytyy sovitun käyttötarkoituksen ja käyttölaajuuden mukaan, eikä se, mitä tilaajan oikeuksista on näiden erityisehtojen tässä *kohdassa 12* sovittu, laajenna toimittajan virhevastuuta.

(11) Riippumatta toimittajan valitsemasta avoimen lähdekoodin lisenssistä toimittaja vastaa tilaajalle itse tekemästään tai alihankkijallaan teettämästään toimituksen osasta *JIT 2015 – Yleiset ehdot kohtien 6 (2) - 6 (7)* mukaisesti.

(12) Toimitukseen voi kuulua alustaohjelmistoja, mikäli ne ja niitä koskevat ehdot on yksilöity sopimuksessa tai tilaaja on ne myöhemmin hyväksynyt. *Kohdan 12 (4)* määräykset eivät koske alustaohjelmistoja, joihin sovelletaan niitä koskevia valmisohjelmistoehtoja. Toimittaja ei vastaa kolmansien osapuolien alustaohjelmistojen immateriaalioikeuksien loukkauksista tilaajalle muuta kuin siinä määrin, mitä kolmas on alustaohjelmistojen valmistehdoissa sitoutunut toimittajaan nähden.

13 Ylläpito

(1) Toimittaja antaa tilaajan sovellukselle erikseen sovittavat tuki- ja ylläpitopalvelut, samoin sovituille valmisohjelmistoille. Toimittaja sitoutuu tarjoamaan tuki- ja ylläpitopalvelut vähintään yhden vuoden ajan laskettuna tilaajan sovelluksen hyväksymisestä.

14 Valmisohjelmiston lähdekoodin talletus

(1) Jos tilaaja vaatii, toimittaja pyrkii myötävaikuttamaan siihen, että toimituksen kohteeseen kuuluvan valmisohjelmiston lähdekoodi yhdessä siihen tilaajaa varten tehtyjen muutosten ja lisäysten kanssa talletetaan puolueettoman lähdekoodin talletuspalvelun tarjoajan (escrow-agentin) haltuun siten, että tilaaja saa lähdekoodin ja sen käyttöoikeuden, mikäli

- i. valmisohjelmistojen oikeuksien haltija asetetaan konkurssiin tai selvitystilaan; tai
- ii. toimituksen kohteelle ei ole saatavissa ylläpitoa toimittajalta, kyseisen valmis-ohjelmiston oikeudenhaltijalta tai muulta kolmannelta taholta olennaisesti vastaavin ehdoin kuin toimittaja ja tilaaja ovat ylläpidosta sopineet.

15 Muutoshallinta

- (1) Muutoksena ei näitä ehtoja sovellettaessa pidetä sovittujen toiminnallisuuksien toteutusjärjestyksen muuttamista, projektin kokonaisaikataulun sisällä tapahtuvia aikataulumuutoksia, sellaisia resurssimuutoksia, joilla ei ole vähäistä suurempaa vaikutusta, tai muita vastaavia vähäisiä muutoksia.
- (2) Kaikki muutokset ja niiden vaikutukset toimitusaikatauluun tai hintaan on sovittava kirjallisesti yhteisesti sovittua menettelyä käyttäen. Muutos voi lisätä tai vähentää toimituksen kohteen laajuutta.
- (3) Tilaa korvaa muutokset, jos niistä aiheutuu toimittajalle lisätyötä ja lisäkustannuksia. Tämä edellyttää, että muutosten veloittamisesta on sovittu etukäteen kirjallisesti.

16 Viivästyminen

- (1) Viivästyksenä pidetään sitä, että ehdottomat vaatimukset täyttävää toimituksen kohdetta tai sen osaa ei toimiteta sovitussa aikataulussa. Iteraation sisällä sovituksi tehtävän työn tekemättä tai hyväksymättä jäämistä ei pidetä viivästyksenä, vaan se käsitellään *kohdan 8(3)* mukaisesti.
- (2) Mikäli sopijapuoli havaitsee viivästyvänsä toimituksessaan tai velvoitteessaan tai pitää viivästystä todennäköisenä, sopijapuolen on viivytyksettä kirjallisesti ilmoitettava toiselle sopijapuolelle viivästyksestä ja sen vaikutuksesta sopimuksen täyttämiseen. Sopijapuolet sopivat tarvittaessa uudesta toimitusajasta.
- (3) Jos toimitus tai sellainen toimituksen osa, joka on tarkoitus ottaa itsenäisesti tuotantokäyttöön, viivästyy toimittajan vastuulla olevasta syystä, toimittaja maksaa tilaajalle sopimussakkoa jokaiselta alkavalta seitsemän (7) vuorokauden pituiselta ajanjaksolta, jolla toimittaja ylittää sopimuksessa toimitukselle tai sen osalle sovitun määräpäivän. Sakko kultakin edellä mainitulta ajanjaksolta on 0,5 prosenttia viivästyneen toimituksen kohteen kauppahinnasta. Sakko on kuitenkin enintään 7,5 prosenttia kyseisestä hinnasta. Sakon suuruuteen ei vaikuta viivästyksen aiheuttaman vahingon suuruus. Toimituksen viivästyksen rinnastetaan käytön estävä asiakirjojen ja tietojen viivästyminen.
- (4) Toimittajalla ei ole oikeutta saada sopimussakkoa tilaajan viivästyksestä.

17 Sovelluksen avoin julkaiseminen

- (1) Toimittaja julkaisee sovelluksen kolmenkymmenen (30) päivän sisällä toimituksen kohteen hyväksynnästä sopivaksi katsomallaan tavalla, ellei erikseen muuta ole sovittu. Julkaisemisen tulee tapahtua versionhallintaa tukevalla tavalla niin, että julkaistava sovellus on yleisesti saatavilla *kohdan 12 (4)* mukaisella avoimen lähdekoodin lisenssillä.
- (2) Mikäli lisenssiä ei ole määritetty *kohdan 12 (4)* mukaisesti, tulee toimittajan julkaistessaan sovelluksen käyttää seuraavaa lisenssilauseketta: ”Tämä ohjelma dokumentaatioineen on lisensioitu EUPL 1.1 -lisenssillä tai, lisenssinsaajan valinnan mukaan, millä tahansa sen myöhemmällä versiolla.” Mikäli julkaistavassa sovelluksessa käytettyjen osien lisensiointi ei ole yhteensopiva EUPL 1.1 -lisenssin kanssa, tulee toimittajan näiden osien osalta käyttää seuraavaa lisenssilauseketta: ”Tämä ohjelma dokumentaatioineen on lisensioitu MIT-lisenssillä”.
- (3) Toimittajan tulee kopioida julkaistavan sovelluksen yhteyteen siihen sovellettavien lisenssien teksti.
- (4) Siltä osin kuin julkaistava sovellus sisältää muiden avoimen lähdekoodin projektien osien muokkauksia tai laajennuksia, tulee tällaiset muokkaukset ja laajennukset ensisijaisesti julkaista niin, että ne tarjotaan kyseiselle avoimen lähdekoodin projektille. Tältä osin toimittaja lisensioi muokkaukset ja laajennukset

JUHTA - Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta

kyseisen avoimen lähdekoodin projektin käytäntöjen mukaisesti. Mikäli julkaisu tällä tavalla ei ole kohtuullisesti mahdollista, tehdään julkaisu joka tapauksessa *kohdan 17 (1)* mukaisesti.

(5) Julkaisemisessa toimittaja saa ilmoittaa kattavista vastuunrajoituksista toimittajan eduksi, mutta ne eivät vaikuta toimittajan tämän sopimuksen mukaiseen vastuuseen tilaajalle. Tämä sopimus ei myöskään estä toimittajaa halutessaan sitoutumasta julkaistavan sovelluksen ylläpitovastuuseen kolmannelle.

(6) Toimittajan on ennen julkaisemista ja myös julkaistavan sovelluksen ylläpidon aikana varmistettava, että julkaistava sovellus ei sisällä tilaajan salassa pidettäviä tietoja tai muita tilaajakohtaisia tietoja, kuten tietojärjestelmän käyttöön liittyviä määrittelyjä, osoitteita, tunnuksia tai salasanoja. Tilaaaja myötävaikuttaa tarvittaessa salassa pidettävien tietojen määrittelyyn.

(7) Toimittaja on velvollinen julkaisemaan tiedon julkaistavan sovelluksen julkaisusta Suomen julkisen hallinnon hallinnoimassa yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittelyjä käsittelevässä portaalisissa kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa julkaisusta. Tiedoista tulee ilmetä vähintään julkaisuajankohta, kuvaus sekä sijainti.

18 Kehittämismalli

(1) Mikäli sopimuksessa on niin sovittu, voi tilaaja vaatia toimittajaa tekemään julkaistavan sovelluksen kehitystyön julkisessa versionhallintajärjestelmässä.

19 Julkaistavan sovelluksen ylläpito

(1) Toimittaja ylläpitää julkaistavaa sovellusta vähintään kahdentoista (12) kuukauden ajan toimituksen kohteen hyväksynnästä lukien. Jos muuta ei ole sovittu, ylläpito sisältää sovelluksen saatavuuden varmistamisen *kohdan 17 (1) ja 17 (2)* mukaisesti ja sopimuksen mukaisten virheidenkorjausten ja muiden sopimuksen mukaisten muutosten viemisen julkiseen versionhallintajärjestelmään vähintään kuuden (6) kuukauden väliajoin sekä portaalille *kohdan 17 (7)* mukaan annetun tiedon päivittämisen tarvittaessa.

(2) Tilaaaja ja toimittaja voivat sopia julkaistavan sovelluksen ylläpidon jatkamisesta edellä mainittua laajemmin. Mikäli tällöin ei ole tarkemmin sovittu julkaistavan sovelluksen laajennetun ylläpidon sisällöstä, sovelletaan laajennettuun ylläpitoon seuraavia ehtoja:

- i. Ylläpitotoimet käsittävät edellä olevan *kohdan (1)* toimien lisäksi kolmansien osapuolien yleisen informoimisen sovelluksen tilanteesta ja kehityspolusta. Toimittajan velvollisuus ja tilaajan sitoumus käsittävät enintään sovitun työmäärän.
- ii. Toimittaja raportoi tilaajalle sovituin väliajoin ja sovituilla tavoilla tai, ellei muuta ole sovittu, kuuden (6) kuukauden välein, yhteydenotot ja tehdyt toimet ja kuulee samalla tilaajan näkemyksiä toimien jatkon osalta. Toimittaja huomioi tilaajan näkemykset yhdessä mahdollisten muiden käyttäjäorganisaatioiden näkemyksien kanssa parhaaksi katsomallaan tavalla. Toimittajalla ei kuitenkaan ole, ellei erikseen ole sovittu, velvollisuutta ryhtyä konkreettisiin toimiin tilaajan näkemyksien perusteella.
- iii. Toimittajalla on oikeus laskuttaa tilaajalta julkaistavan sovelluksen laajennetut ylläpitotoimet käytetyn ajan mukaan ja sovituin hinnoin. Mikäli saman julkaistavan sovelluksen laajennettua ylläpitoa ostaa useampi, ei samaa työtä veloiteta useampaan kertaan.
- iv. Laajennetun julkaisun ylläpidon voi kumpi tahansa päättää kolmen (3) kuukauden irtisanomisajalla.